

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z powództwa G. spółki z o.o. w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o wymierzenie kary pieniężnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2017 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa G. Spółki z o.o. w W. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki o wymierzenie kary pieniężnej, odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 września 2016 r., mocą którego oddalono apelację Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 kwietnia 2015 r.

W pisemnych motywach Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na wymogi formalne, jakie powinna spełniać skarga kasacyjna. Przede wszystkim w myśl 398⁴ § 1 k.p.c. powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości, czy w części, a dalej powinna

przytaczać podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oraz zawierać wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany. Niezamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany stanowi istotną wadę, której nie można usunąć w trybie przewidzianym dla usuwania braków formalnych, skutkującą odrzuceniem skargi *a limine* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 151).

Sąd Apelacyjny zauważył, że skarga kasacyjna zawiera wniosek o „zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania powoda od decyzji strony pozwanej. Jednak postępowanie kasacyjne, inaczej niż apelacyjne, dotyczy wyłącznie prawomocnego orzeczenia. Stąd strona skarżąca musi wnosić o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i dopiero, dodatkowo, może wnosić o jego zmianę. Skoro wniesiona skarga kasacyjna uchybiła tej powinności, to podlega odrzuceniu z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez ich wadliwą interpretację.

W ocenie skarżącego dotychczasowa judykatura wyjaśnia, że sformułowanie w skardze kasacyjnej wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku sądu drugiej instancji, z pominięciem wniosku o jego uchylenie, nie musi prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej, jeżeli wnioskowany przez skarżącego sposób rozstrzygnięcia nie budzi wątpliwości (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2015 r., I CZ 29/15, niepubl.; z dnia 30 września 2016 r., I CZ 54/16, niepubl.). W okolicznościach sprawy oczywisty pozostaje zakres żądania skarżącego, co też powinno prowadzić do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Jednym z elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej jest zamieszczenie w niej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem

zakresu żądanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.). Niewątpliwie ten wymóg koreluje z podwyższonym profesjonalizmem postępowania kasacyjnego, jak też odzwierciedla zamiar skarżącego, czy dąży do uzyskania orzeczenia kasatoryjnego, czy też reformatoryjnego. W tym ostatnim wypadku zwykle tego rodzaju żądanie wynika z pierwszej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można też tracić z pola widzenia, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, zmierzającym do ochrony interesu publicznego między innymi przez usuwanie rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Z tej perspektywy jej konstrukcja powinna być jasna i czytelna *prima facie*, tak by nie zachodziła konieczność odkodowywania zamiaru skarżącego w zakresie sformułowanych wniosków. Idąc dalej, brak wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku powoduje *a limine* odrzucenie skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2010 r., IV CSK 389/10, LEX nr 1391327).

Ad casum, sformułowany wniosek nie wyczerpuje w sposób precyzyjny sformułowania z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż żądanie zmiany wyroku Sądu drugiej instancji nie jest poprzedzone żądaniem jego uchylenia. Przypomnieć należy, że w skardze kasacyjnej strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji w całości. Sąd ten oddalił apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji, mocą którego zmieniono zaskarżoną decyzję i odstąpiono od wymierzenia kary pieniężnej. Wniosek skargi został skonstruowany w ten sposób, że skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

W ten sposób ujawnia się sedno sprawy, czy przedmiotowe uchybienie prowadzi do odrzucenia skargi, jak to skontestował Sąd Apelacyjny, czy też istnieją jurydyczne argumenty akceptujące tak zredagowany wniosek, za czym opowiada się skarżący. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, że opisywane uchybienie nie musi prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej, jeżeli wnioskowany przez skarżącego zakres zmiany nie budzi wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 r., I CZ 29/15, LEX nr 1677126). Wyjątek od zasady nie powinien być interpretowany w sposób rozszerzający (*exceptiones non sunt extendendae*). Z tego względu odstąpienie od

literalnego brzmienia przepisu wymaga oceny sądu rozpoznającego sprawę, czy standardy sporządzania skargi kasacyjnej zostały zachowane co najmniej w minimalnym stopniu. Wówczas można stwierdzić, że żądanie zmiany zaskarżonego wyroku implikuje wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2016 r., III CZ 22/16, LEX nr 2077543; z dnia 6 czerwca 2007 r., II UZ 15/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 272). W doktrynie uważa się, że posłużenie się tylko zwrotem „zmiany zaskarżonego orzeczenia” bez wniosku o jego uchylenie jest niewłaściwe, lecz odrzucenie z tego powodu skargi kasacyjnej byłoby przejawem nadmiernego formalizmu procesowego (por. T. Zembruski, Skarga kasacyjna. Dostępność w postępowaniu cywilnym, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 302).

Z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika, by powyższe okoliczności stanowiły przedmiot rozważań Sądu Apelacyjnego. Z jego rozważań wynika li tylko odwołanie się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 51). Jednak mimo zwięzłego uzasadnienia zaskarżonego rozstrzygnięcia odpowiada ono prawu. Przede wszystkim w skardze kasacyjnej pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Tymczasem treść rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego nie stanowi decydującego parametru, gdyż w obrocie pozostaje wyrok Sądu Okręgowego, który co więcej ingeruje w treść decyzji strony skarżącej. Z tego względu wniosek skargi nie jest poprawnie zredagowany, nie tylko w sferze braku żądania uchylenia prawomocnego wyroku, lecz także w jego dalszej treści. *Summa summarum* nie odpowiada standardom opisanym w treści art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. W judykaturze wskazano, że niezamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku lub jego części stanowi istotną wadę, której nie można usunąć w trybie przewidzianym dla braków formalnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, LEX nr 1222166). Odrzuceniu podlega więc także skarga kasacyjna, w której wniosek zmiany zaskarżonego orzeczenia pomija specyfikę postępowania sądowego,

jako postępowania odwoławczego już w pierwszej instancji, a polegającego na ingerencji w decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie przepisu art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.

I.n